

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.25.2024.AK
3235505.12953942.10426658
Warszawa, 22-07-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pani Posel Marty Wcisło w sprawie funkcjonowania systemu kaucyjnego (K10INT2959), przedstawiam szczegółowe wyjaśnienia.

- 1. Obowiązek przyjmowania butelek z systemu kaucyjnego będą miały sklepy o powierzchni handlowej większej niż 200 metrów kwadratowych. W miastach nie będzie to problemem, jednak w mniejszych miejscowościach lub wsiach często nie ma tak dużych sklepów, przez co mieszkańcy będą musieli „wozić” swoje butelki zwrótne do oddalonych miejscowości. Może to być również problemem dla takich sklepów, ponieważ będą one musiały gromadzić dużą ilość zwracanych opakowań. Czy taki system nie powinien zostać zmieniony w ten sposób, by z jednej strony ułatwić oddawanie opakowań osobom mieszkającym poza większymi miejscowościami, a z drugiej nie obciążać przedsiębiorców prowadzących sklepy obowiązkiem przechowywania dużej ilości zwracanych opakowań?**

Jako ministerstwo prowadzimy projekt zmian legislacyjnych ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (UD45), w celu jak najlepszego dostosowania systemu do potrzeb mieszkańców. W ramach wprowadzanych zmian każdy z podmiotów reprezentujących będzie miał obowiązek zapewnienia w każdej gminie co najmniej jednego punktu odbierania od użytkowników końcowych opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym. Ponadto przychyliłiśmy się do postulatu, aby te sklepy, które w praktyce już obecnie zbierają szklane butelki wielokrotnego użytku, nadal miały obowiązek to robić, niezależnie od ich wielkości. Dzięki temu klientom będzie łatwiej oddawać opakowania szklane objęte systemem kaucyjnym niedaleko swojego miejsca zamieszkania.

Liczymy także, że miejsc odbioru surowców będzie więcej. System zapewnia zainteresowanie podmiotów reprezentujących jak najwyższym poziomem selektywnej zbiórki. Prowadzący mniejsze sklepy, którzy zdecydują się na pełną partycypację w systemie będą mogli domagać się od operatorów zawarcia umowy dotyczącej finansowania ich działań w tym zakresie.

Podkreślenia wymaga, że w nowelizacji ustawy (UD45) wskazano, że opakowania po mleku i produktach mlecznych nie będą objęte systemem. Tak więc odchodzi pewna ilość opakowań, która potencjalnie mogłaby stanowić ryzyko sanitarne dla zbierających. Liczymy, że dzięki temu materiał przekazywany do recyklingu będzie czysty a i może zainteresowanie prowadzeniem punktu zbiórki będzie większe.

Zgodnie z art. 40j ust. 2 obowiązującej ustawy, wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym również logistyki, harmonogramu i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określone przez operatorów systemu.

- 2. Butelki z tworzywa sztucznego (PET) w celu zwrotu muszą pozostać niezgniecione – przez co będą zajmowały więcej miejsca. Dodatkowo nie wszystkie butelki szklane będą podlegać zwrotowi. W praktyce więc zamiast pięciu dzisiejszych frakcji śmieci mieszkańcy będą musieli dodatkowo dzielić odpady z tworzyw sztucznych i szklanych na te które podlegają zwrotowi i te których nie są objęte systemem kaucyjnym. Czy taki system w praktyce nie doprowadzi do niepotrzebnego zamieszania dla mieszkańców (a pośrednio – wzrostu cen związanego z wyrzucaniem niektórych opakowań podlegających systemowi kaucyjnemu zamiast ich zwrotowi), zamiast zwiększyć ilość odpadów które mogą zostać poddane recyklingowi?**

Zakłada się, że potencjalne trudności mieszkańców w zakresie sortowania odpadów w gospodarstwach domowych będą tylko w początkowej fazie zaraz po uruchomieniu systemu. Wprowadzenie systemu kaucyjnego nie zwiększy ilości pustych opakowań po napojach jakie obecnie, każdy z nas produkuje. Wszyscy będziemy musieli się przyzwyczaić do nowego sposobu segregowania opakowań oraz wypracować samodzielnie logistykę ich oddawania do punktów zbiórki. Przewidywane pozytywne efekty wprowadzenia systemu kaucyjnego przeważać będą te przejściowe trudności. Odpady opakowaniowe po napojach stanowią blisko 50% odpadów zaśmiecających przestrzeń publiczną. Badania oraz dane z systemów kaucyjnych funkcjonujących już w Europie pokazują, że wprowadzenie tego typu rozwiązań może radykalnie bo aż do poziomu ponad 90%, zwiększać ilość odebranych z rynku opakowań. Dzięki temu, że surowce wtórne zyskują realną wartość. Dodatkowo pokazują przykłady krajów europejskich system kauczyny to jedyny sposób aby zamykać obieg i zapewnić producentom dostęp do czystego surowca, którego można użyć do kontaktu z żywnością.

- 3. System kauczyny wprowadzony w obecnym brzmieniu może spowodować podwyżki opłat za wywóz śmieci. Obecnie samorządy lub przedsiębiorstwa wykonujące te zadania sprzedają odpady które nadają się do recyklingu do odpowiednich firm. Sprzedaż surowców pokrywa dużą część kosztów wywozu śmieci i wpływa na ostateczną cenę dla mieszkańców. Przekierowanie butelek do systemu kaucyjnego zmniejszy ich ilość wyrzucaną do segregowanych odpadów (pozostawiając tam głównie opakowania niepodlegające recyklingowi) a w konsekwencji może zwiększyć cenę za wywóz śmieci dla mieszkańców tym bardziej, że mniejsza ilość wyrzucanych śmieci nie zawsze przekłada się na mniejszą ilość odbiorów śmieci, która prawdopodobnie pozostanie na podobnym poziomie. Czy w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, przed uchwaleniem ustawy wprowadzającej system kauczyny, przeprowadzono analizy jak wprowadzone rozwiązania zabierające znaczny strumień odpadów z systemu gminnego mogą wpłynąć na koszty odbioru śmieci dla mieszkańców? Czy gminy nie staną przed faktem niezrealizowania obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (przypomnę iż za rok 2025 będzie to już poziom 55% wagowo) a tym samym będą odpowiednio płacić kary za niezrealizowanie tego obowiązku?**

Nieprawdą jest powielana od jakiegoś czasu informacja, że wprowadzenie systemu kaucyjnego spowoduje niemożność osiągnięcia przez gminy unijnych poziomów recyklingu odpadów komunalnych – 55% do 2025 r., do 2030 r. – 60%, a do 2035 r. – 65%. Dane ze sprawozdań rocznych przygotowywane przez podmioty prowadzące systemy kaucyjne będą przekazywane do gmin, które będą mogły uwzględnić wskazane poziomy recyklingu w swoich sprawozdaniach. Z uwagi na wysoką skuteczność selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych, wdrożenie systemu kaucyjnego wpłynie pozytywnie na możliwość osiągnięcia przez gminy wymaganych poziomów recyklingu, a tym samym unikania ewentualnych kar finansowych za niezrealizowane cele.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

dw. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM